

Hvad var en messias på Jesu tid?

Ordet "messias" (hebraisk) eller "kristus" (græsk) betyder "salvet/påsmurt" og kan bruges som et almindeligt tillægsord eller som en titel. I GT bruges det primært om kongen og ypperstepræsten.

Salvelse var et symbol på magt, autoritet og udrustning til en særlig tjeneste.

På det andet tempels tid (ca. 516 f.Kr.-70 e.Kr.) var der mange forskellige tanker om, hvem den rette messias/de rette messiasser var og skulle være.

Messianismen (dvs. forventningen om en messias) på det andet tempels tid kredsede om forskellige kategorier:

- (1) **Menneskesønnen:** En titel fra Dan 7 med et messiansk potentiale, der blev udnyttet senere, men som også rummede tvetydigheder. Jesu foretrukne selvbetegnelse ifl. Matthæus, Markus og Lukas.
- (2) **Konge:** David var forbilledet (2 Sam 7,11-16), men spændingen mellem de faktiske konger/fyrster/ledere og idealet/drømmen var med til at udvikle messianismen. Jesus beskrives som en konge (fx Matt 1-2; 20-21), ikke bare over Israel, men over hele verden.
- (3) **Tempelbygger:** Konger byggede templer, også i Israel, og enhver, der i tale eller handling udviste myndighed over templet, talte/handlede messiansk. Jesu forhold til templet er komplekst, men han påstår at have myndighed over det (fx Matt 17,24-27; Mark 11).
- (4) **Præst:** Aron og hans nidkære barnebarn, Pinehas (4 Mos 25), blev forbilleder for nogle. Spørgsmålet om, hvem der var de rette præster, førte til interne splittelser på det andet tempels tid. Jesus påtager sig fx præstens funktion ift. at erklære spedalske for raske (Matt 8,1-4 m.fl.).
- (5) **Befrier:** Nogle jøder mente ikke, at eksilet var overstået, for tolvstammefolket var ikke genforenet, og de hjemvendte var ikke herrer i eget land. Jesus beskrives som en ny Moses (fx Matt 2), der skal afslutte eksilet (fx Matt 3-4; Luk 9,30-31).
- (6) **Profet/lærer:** Salves formentlig ikke i GT (undtagelse: Elisa, 1 Kong 19,16), men forstås senere som salvede, dvs. ledere med autoritet, der kunne vejlede og udlægge Guds lov ret. Jesus beskrives hyppigt som en profet (fx Luk 24; Matt 21).

NT's forfattere bruger også disse kategorier til at beskrive Jesus som Messias, men det er samtidig tydeligt, at Jesus sprænger rammerne for. Ikke mindst da han (efter at være blevet henrettet som så mange andre messias-prætendenter), bliver levende igen.

Samtale/eftertanke:

Læs evangelierne, og læg mærke til, hvordan evangelisterne bruger de forskellige kategorier til at beskrive Jesus som Messias, og hvordan de hver især kan betone forskellige aspekter. Hvis du/I ikke vil læse alle evangelierne, kan du/I begynde med udvalgte passager, fx:

Matt 1-4; 8-9; 11-12; 15-17; 21,1-27; 22,23-46; 25,31-46.

Mark 1-3; 4,35-6,6; 8,27-38; 11; 15.

Luk 1-3; 7; 13; 22; 24,13-53.

Joh 1-4; 6-7; 9-10; 12; 20,30-31.

Læs især Luk 24,13-53, og læg mærke til, at disciplene ikke kan forene det, der er sket, med deres forventninger til en messias.

Læg også mærke til, hvor stor en omvæltning der skal til, før de forstår (v27 og v45). Hvilke konsekvenser får deres nye syn på sagerne?

Hvorfor er det vigtigt, at Jesus er Messias, og at han er det på den måde, som han er det på?

Hvis du vil have en grundigere gennemgang af messianismen på det andet tempels tid, henvises du til Kaspers bog "Den salvede: Historiske og teologiske perspektiver på Jesus som Israels Messias" (Forlaget Semper, 2022). Den kan købes på forlagetsemper.dk eller lohse.dk.

